

Czwartek, 10 marca 2011 r.

Południowe sąsiedztwo, w szczególności Libia, w tym kwestie humanitarne

P7_TA(2011)0095

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 marca 2011 r. w sprawie południowych krajów ościennych, a w szczególności Libii

(2012/C 199 E/18)

Parlament Europejski,

- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych z dnia 1 marca 2011 r. jednomyślnie zawieszającą członkostwo Libii w Radzie Praw Człowieka ONZ,
- uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych nr 1970/2011 z dnia 26 lutego 2011 r.,
- uwzględniając decyzję Rady z dnia 28 lutego 2011 r. wdrażającą rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ i nakładającą dodatkowe środki restrykcyjne na osoby odpowiedzialne za brutalne potraktowanie ludności cywilnej w Libii,
- uwzględniając rezolucję Rady Praw Człowieka ONZ nr S-15/2, przyjętą w dniu 25 lutego 2011 r.,
- uwzględniając zawieszenie w dniu 22 lutego 2011 r. negocjacji w sprawie umowy ramowej między UE a Libią,
- uwzględniając niedawne oświadczenia w sprawie Libii oraz Afryki Północnej złożone przez wysoką przedstawiciel Catherine Ashton,
- uwzględniając wcześniejsze rezolucje w sprawie Libii, a w szczególności rezolucję z dnia 17 czerwca 2010 r. w sprawie egzekucji w Libii ⁽¹⁾ oraz zalecenie Parlamentu Europejskiego z dnia 20 stycznia 2011 r. wymieniające niezbędne warunki negocjacji umowy ramowej między UE a Libią ⁽²⁾,
- uwzględniając konwencję genewską z dnia 28 lipca 1951 r. oraz protokół z dnia 31 stycznia 1967 r. w sprawie statusu uchodźców,
- uwzględniając Afrykańską kartę praw człowieka i ludów oraz jej protokół dotyczący ustanowienia Afrykańskiego Trybunału Praw Człowieka i Ludów, ratyfikowane przez Libię odpowiednio w dniu 26 marca 1987 r. i 19 listopada 2003 r.,
- uwzględniając art. 110 ust. 4 Regulaminu PE,
- A. mając na uwadze, że niedawne demonstracje w kilku krajach arabskich w Afryce Północnej i na Bliskim Wschodzie są wezwaniem do położenia kresu autorytarnym reżimom oraz do reform politycznych, gospodarczych i społecznych, a także apelem o wolność, demokrację i lepsze warunki życia dla obywateli; mając na uwadze, że masowe protesty w wielu krajach arabskich pokazały, że niedemokratyczne i autorytarne rządy nie mogą zagwarantować wiarygodnej stabilności oraz że wartości demokratyczne mają zasadnicze znaczenie dla partnerstwa gospodarczego i politycznego,
- B. mając na uwadze, że protesty przeciwko libijskiemu reżimowi rozpoczęły się w mieście Bengazi w dniu 15 lutego 2011 r. i rozprzestrzeniły się na cały kraj, obejmując Al Bajdę, Al Kubbę, Darnę i Az Zintan, a protestujący przejęli kontrolę nad szeregiem miast, w szczególności we wschodniej Libii,

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0246.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0020.

Czwartek, 10 marca 2011 r.

- C. mając na uwadze, że protestujący stali się celem ataków o niespotykanej dotychczas sile ze strony reżimu Kaddafiego, który wykorzystał libijskie siły zbrojne, milicję i najemników oraz żołnierzy zagranicznych, by siłą zdławić protesty, w tym stosując masowy ostrzał z broni maszynowej oraz używając snajperów, samolotów i helikopterów wojskowych; mając na uwadze, że w rezultacie gwałtownie wzrosła liczba ofiar śmiertelnych, a wiele osób zostało rannych lub aresztowanych,
- D. mając na uwadze, że gwałtowna i brutalna reakcja reżimu w stosunku do Libijczyków doprowadziła nie tylko do ucieczki wielu żołnierzy, lecz również do rezygnacji członków reżimu,
- E. mając na uwadze, że zgodnie z wyliczeniami Rady Praw Człowieka ONZ na przestrzeni ostatnich kilku dni ponad 200 000 osób uciekło z Libii do sąsiadujących z nią Tunezji, Egiptu i Nigru, zaś setki tysięcy uchodźców i pracowników zagranicznych toczy desperacką walkę, by uciec przed konfliktem lub opuścić Libię, mając na uwadze, że jest to kryzys humanitarny, który wymaga bezwzględnej reakcji ze strony UE,
- F. mając na uwadze, że w następstwie przyjęcia w drodze konsensusu przez Radę Praw Człowieka ONZ podczas jej 15. specjalnego posiedzenia, które odbyło się w dniu 25 lutego 2011 r., rezolucji w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka w Libii, w której potępiono poważne i systematyczne naruszenia praw człowieka w Libii i wskazano, że niektóre z nich można uznać za zbrodnie przeciwko ludzkości, Zgromadzenie Ogólne ONZ postanowiło dnia 2 marca 2011 r. – zgodnie z zaleceniem samej Rady – zawiesić członkostwo Libii w Radzie Praw Człowieka ONZ,
- G. mając na uwadze, że w odpowiedzi na rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ w sprawie Libii z dnia 26 lutego 2011 r., w której stwierdzono, że sytuacją w tym kraju winien zająć się Międzynarodowy Trybunał Karny (MTK), dnia 3 marca 2011 r. prokurator MTK wszczął dochodzenie w sprawie domniemanych zbrodni przeciwko ludzkości popełnionych w Libii, w tym zbrodni, których dopuścili się Muamar Kaddafi i członkowie reżimu; mając na uwadze, że rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1970 wprowadza embargo na sprzedaż broni do Libii oraz zakaz wyjazdu z kraju, zamrożenie aktywów rodziny Kaddafiego i członków reżimu, a jednocześnie upoważnia wszystkie państwa członkowskie ONZ do przyjęcia i odpowiedniej utylizacji zakazanego sprzętu wojskowego,
- H. mając na uwadze, że na mocy decyzji Rady z dnia 28 lutego 2011 r. nakłada się dodatkowe środki restrykcyjne, zwłaszcza w postaci zakazu wydawania wiz i zamrożenia środków, na osoby odpowiedzialne za brutalne traktowanie ludności cywilnej w Libii, wdrażając tym samym rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ z dnia 26 lutego 2011 r. w sprawie Libii,
- I. mając na uwadze, że od początku buntu wielu światowych przywódców wielokrotnie wzywało pułkownika Kaddafiego do ustąpienia,
- J. mając na uwadze, że 22 lutego 2011 r. Liga Arabska zawiesiła członkostwo Libii, a 3 marca 2011 r. jej sekretarz generalny oświadczył, że organizacja ta – w porozumieniu z Unią Afrykańską – może opowiedzieć się za wprowadzeniem strefy zakazu lotów w Libii, jeżeli walki w tym kraju miałyby być kontynuowane,
- K. mając na uwadze, że w oświadczeniu z dnia 5 marca 2011 r. libijska Tymczasowa Przejściowa Rada Narodowa zaapelowała do społeczności międzynarodowej o „wypełnienie zobowiązań w zakresie ochrony narodu libijskiego przed dalszymi aktami ludobójstwa i zbrodniami przeciwko ludzkości bez bezpośredniej interwencji zbrojnej na terytorium Libii”,
- L. mając na uwadze, że ze skutkiem od dnia 22 lutego 2011 r. UE zawiesiła toczące się negocjacje w sprawie umowy ramowej między UE a Libią, jak również wszystkie porozumienia o współpracy z Libią,
- M. mając na uwadze, że UE jest żywotnie zainteresowana demokracją, stabilnością, dobrobytem i pokojem w Afryce Północnej; mając na uwadze, że ostatnie wydarzenia w Libii, Egipcie i Tunezji uwydatniły pilną potrzebę przeglądu zewnętrznej polityki UE w stosunku do regionu Morza Śródziemnego,

Czwartek, 10 marca 2011 r.

- N. mając na uwadze, iż oczekuje się, że na nadzwyczajnym posiedzeniu Rady Europejskiej w piątek 11 marca 2011 r. dogłębnej analizie zostanie poddane sprawozdanie wysokiej przedstawiciel i Komisji na temat szybkiego dostosowania instrumentów UE, a także sprawozdanie wysokiej przedstawiciel na temat wsparcia procesów zmian i transformacji,
1. solidaryzuje się z narodem libijskim, a zwłaszcza z młodymi Libijczykami, którzy są najważniejszą siłą dążącą do wprowadzenia demokracji i do zmiany reżimu, docenia jego odwagę i determinację oraz zdecydowanie popiera jego uzasadnione aspiracje demokratyczne, gospodarcze i społeczne;
  2. surowo potępia jawne i systematyczne łamanie przez reżim Kaddafiego praw człowieka w Libii, a zwłaszcza brutalne stłumienie pokojowych wystąpień zwolenników demokracji, dziennikarzy i obrońców praw człowieka; głęboko ubolewa, że wiele osób poniosło śmierć lub doznało obrażeń; składa kondolencje rodzinom ofiar; potępia podżeganie do wrogości wobec ludności cywilnej, które jest wyraźnie widoczne w oświadczeniach składanych przez Muammara Kaddafiego i jego syna Saifa al-Islama jako najważniejszych przedstawicieli reżimu;
  3. wzywa do natychmiastowego zakończenia brutalnej dyktatury pułkownika Kaddafiego oraz wzywa go do natychmiastowego ustąpienia, aby zapobiec dalszemu rozlewowi krwi i umożliwić pokojowe przemiany polityczne; wzywa władze Libii do natychmiastowego odrzucenia przemocy oraz umożliwienia pokojowego rozwiązania sytuacji w odpowiedzi na uzasadnione oczekiwania narodu libijskiego; wzywa władze Libii do przestrzegania praw człowieka i międzynarodowego prawa humanitarnego, do zniesienia wszelkich ograniczeń wolności wypowiedzi, w tym za pośrednictwem Internetu, a także do umożliwienia natychmiastowego dostępu do kraju niezależnym obserwatorom nadzorującym przestrzeganie praw człowieka i zagranicznym mediom;
  4. w pełni popiera rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1970, w której potępia się rażące i systematyczne łamanie praw człowieka w Libii, a także wzywa do skierowania tej sprawy do Międzynarodowego Trybunału Karnego wraz z jednoczesnym wprowadzeniem embarga na dostawy broni do tego kraju i zakazu podróży dla rodziny Muammara Kaddafiego, a także do zamrożenia jej aktywów; podkreśla, że sprawcy ataków na ludność cywilną ponoszą osobistą odpowiedzialność karną w świetle prawa międzynarodowego, muszą zostać postawieni przed obliczem sprawiedliwości oraz że nie może być mowy o bezkarności; zdecydowanie popiera wszczęcie dochodzenia przez prokuratora Międzynarodowego Trybunału Karnego w sprawie domniemych zbrodni przeciwko ludzkości popełnionych przez Muammara Kaddafiego i członków jego reżimu;
  5. zauważa, że UE jako pierwsza wdrożyła sankcje nałożone przez Radę Bezpieczeństwa ONZ oraz że środki podjęte przez UE mają większy zakres i obejmują nałożenie odrębnych sankcji; z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady o zakazie prowadzenia z Libią handlu sprzętem, który mógłby zostać użyty do stosowania represji w kraju, a także wyraża zadowolenie z powodu rozszerzenia listy osób, których dotyczy zamrożenie aktywów i zakaz wydawania wiz; wzywa do ciągłej oceny skuteczności tych sankcji;
  6. podkreśla, że wszelkie działania powinny dotyczyć całości libijskich aktywów, w tym również państwowych funduszy majątkowych zarządzanych przez Libijski Urząd ds. Inwestycji; wzywa do zamrożenia aktywów obejmujących wpływy ze sprzedaży ropy naftowej i gazu; wzywa Radę i państwa członkowskie do ujawnienia wszystkich szczegółów dotyczących całości zamrożonych aktywów; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje dyskusje na temat dalszych sankcji ze strony UE, w tym zamrożenia aktywów libijskich spółek mających powiązania z reżimem Kaddafiego;
  7. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady z dnia 28 lutego 2011 r. o zakazie dostaw do Libii broni, amunicji i odnośnego sprzętu; wzywa Radę, aby w związku z tym sprawdziła, czy doszło do naruszeń unijnego Kodeksu postępowania w sprawie wywozu broni, oraz przyjęła rygorystyczne środki gwarantujące pełne przestrzeganie tego kodeksu przez wszystkie państwa członkowskie; wzywa wysoką przedstawiciel do zbadania możliwości nałożenia embarga przy wykorzystaniu lotniczych i morskich zasobów WPBIO;
  8. w pełni popiera decyzję Rady Praw Człowieka ONZ, by wysłać do Libii niezależną międzynarodową komisję śledczą w celu zbadania naruszeń międzynarodowego prawa praw człowieka, oraz decyzję Zgromadzenia Ogólnego ONZ z dnia 2 marca 2011 r., by zawiesić członkostwo Libii w Radzie Praw Człowieka ONZ;

Czwartek, 10 marca 2011 r.

9. wzywa UE i społeczność międzynarodową, aby podjęły wszelkie możliwe kroki w celu kompletnego odizolowania Kaddafiego i jego reżimu, zarówno w kraju, jak i za granicą;
10. podkreśla, że UE i jej państwa członkowskie muszą wypełnić swój obowiązek zapewnienia ochrony, aby ratować ludność cywilną w Libii przed zmasowanymi atakami zbrojnymi; zwraca uwagę, że w związku z tym nie można wykluczyć żadnej możliwości przewidzianej w Karcie Narodów Zjednoczonych; wzywa wysoką przedstawiciel i państwa członkowskie do przygotowania się na decyzję Rady Bezpieczeństwa ONZ w sprawie dalszych działań, w tym możliwości wprowadzenia strefy zakazu lotów, której celem jest uniemożliwienie reżimowi dokonywania nalotów na ludność cywilną; podkreśla, że wszelkie środki wprowadzane przez UE i jej państwa członkowskie powinny być zgodne z mandatem Narodów Zjednoczonych oraz skoordynowane z Ligą Państw Arabskich i Unią Afrykańską, a także zachęcać te organizacje do kierowania wysiłkami międzynarodowymi;
11. wzywa wiceprzewodniczącą Komisji/wysoką przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa do nawiązania stosunków z libijską Tymczasową Przejściową Radą Narodową oraz do rozpoczęcia procesu zmierzającego do nadania im oficjalnego charakteru w celu wspomoczenia procesu zmian w kierunku systemu demokratycznego, zadbania o zaangażowanie dużej liczby przedstawicieli społeczeństwa libijskiego oraz wzmocnienia pozycji kobiet i mniejszości w procesie zmian, a także do wspierania Tymczasowej Przejściowej Rady Narodowej na wyzwolonym obszarze, tak aby osłabić presję na ludność lokalną oraz zaspokoić jej podstawowe potrzeby humanitarne, zapewniając między innymi pomoc medyczną;
12. wzywa UE, aby przyczyniła się do reform demokratycznych oraz utworzenia instytucji państwa prawa w Libii, zapewniając wsparcie dla rozwoju wolnych mediów i niezależnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego, zwłaszcza demokratycznych partii politycznych, z myślą o przeprowadzeniu w przyszłości demokratycznych wyborów;
13. jest głęboko zaniepokojony narastającym kryzysem humanitarnym, ponieważ ponad 200 000 migrantów ucieka przed przemocą z Libii, wielu z nich utknęło na granicy między Libią a Tunezją, a inni dotarli do obozów dla uchodźców w Tunezji, Egipcie i Nigrze; wzywa obecne i przyszłe władze Libii do umożliwienia organizacjom humanitarnym dostępu do kraju oraz do zagwarantowania bezpieczeństwa ich personelowi;
14. zachęca Radę, Komisję i wysoką przedstawiciel do udostępnienia wszelkich niezbędnych środków finansowych i zasobów ludzkich w celu wsparcia zdecydowanej międzynarodowej operacji humanitarnej we współpracy z Wysokim Komisarzem ONZ ds. Uchodźców i innymi odpowiednimi organizacjami humanitarnymi, zapewniającej wszystkim potrzebującym ochronę i nadzwyczajną pomoc; z zadowoleniem przyjmuje działania podjęte do tej pory przez komisarz K. Georgiewą i organizację ECHO oraz pomoc finansową z ich strony, a także pomoc humanitarną, jakiej udzieliły niektóre państwa członkowskie, aby sprostać tej sytuacji; apeluje do UE i państw członkowskich o zapewnienie środków transportu powietrznego i morskogo, aby repatriować migrantów, osoby ubiegające się o azyl i uchodźców z Libii oraz pomóc im w osiedleniu się w nowym miejscu, zgodnie z prawem międzynarodowym i odnośnym prawodawstwem unijnym, a także udostępnić pomoc finansową w odpowiedzi na wspólny apel UNHCR i Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji z dnia 3 marca 2011 r.;
15. wzywa Komisję, aby zadbała o podjęcie wszelkich niezbędnych działań, w tym użycie odpowiednich zasobów finansowych, ludzkich i technicznych w celu zagwarantowania odpowiedniej reakcji UE w razie wystąpienia masowych ruchów migracyjnych, zgodnie z art. 80 TFUE;
16. przypomina, że we wspólnej strategii Afryka-UE 2007 UE i przywódcy afrykańscy zobowiązali się podjąć niezbędne działania w celu zbadania nielegalnie nabytych dóbr, w tym środków finansowych, i zwrócenia ich krajom, z których pochodzą; wzywa państwa członkowskie do podjęcia stosownych działań zgodnie z konwencją ONZ przeciwko korupcji, aby doprowadzić w przyszłości do zwrotu zamrożonych aktywów narodowi libijskiemu; podkreśla, że konieczne są skoordynowane działania UE, aby zamrozić aktywa przetrzymywane przez rodzinę Kaddafiego i jego znanych wspólników w Europie lub w europejskich instytucjach finansowych działających w ramach podatkowych oraz zagwarantować przestrzeganie przez banki w UE wymogów dotyczących należytej staranności w odniesieniu do wszelkich możliwych transferów nielegalnych środków z Libii;

Czwartek, 10 marca 2011 r.

17. podkreśla, że działalność najemników stanowi zagrożenie dla międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa oraz jest zbrodnią przeciwko ludzkości, wobec czego należy położyć jej kres; wzywa Radę i wysoką przedstawiciel do wydania zdecydowanego ostrzeżenia zniechęcającego rządu do wysyłania najemników, personelu wojskowego i sprzętu wojskowego w celu wsparcia reżimu Kaddafiego represjonującego naród libijski;

18. z zadowoleniem przyjmuje zwołanie w dniu 11 marca 2011 r. nadzwyczajnego posiedzenia Rady Europejskiej w sprawie wydarzeń w Libii i w południowych krajach ościennych; wzywa wysoką przedstawiciel i państwa członkowskie do wypracowania wszechstronnej i spójnej strategii dotyczącej działań humanitarnych i reakcji politycznej wobec sytuacji w Libii;

19. wzywa wysoką przedstawiciel do rozpoczęcia przygotowań do zaangażowania UE w południowych krajach ościennych i ich wsparcia, ze szczególnym naciskiem na rozwój praworządności, dobrego zarządzania oraz stworzenie konstytucyjnych i wyborczych warunków wstępnych dla stabilnej, pluralistycznej i pokojowej demokracji w regionie; apeluje do wysokiej przedstawiciel o pełne wykorzystanie wszystkich odpowiednich instrumentów finansowych UE przeznaczonych na działania zewnętrzne;

20. wyraża pogląd, że rewolucyjne zmiany w Afryce Północnej i na Bliskim Wschodzie wyraźnie ukazały, iż pozytywny wpływ UE w tym regionie i jej wiarygodność w dłuższej perspektywie będą uzależnione od zdolności Unii do prowadzenia spójnej, wspólnej polityki zagranicznej opierającej się na wartościach i jednoznacznie opowiadającej się po stronie nowych sił demokratycznych; ponawia swój apel do UE o dokonanie przeglądu polityki wspierania demokracji i praw człowieka, tak aby stworzyć mechanizm wdrażania klauzuli praw człowieka we wszystkich umowach z krajami trzecimi;

21. ponawia swój wniosek o jak najściślejsze włączenie w prace grupy zadaniowej powołanej w celu koordynacji odpowiedzi UE na kryzys w Libii i w innych miejscach regionu Morza Śródziemnego;

22. jeszcze raz podkreśla, że wydarzenia w Libii oraz w innych krajach tego regionu uwidoczniły pilną potrzebę opracowania bardziej ambitnych i skutecznych strategii politycznych oraz instrumentów, a także wzmocnienia ich podstawy budżetowej, w celu pobudzenia i wspierania reform politycznych, gospodarczych i społecznych w południowych krajach ościennych UE; podkreśla, że trwający strategiczny przegląd europejskiej polityki sąsiedztwa (EPS) musi odzwierciedlać obecną sytuację w Afryce Północnej i wystąpić z nowymi, lepszymi sposobami na zaspokojenie potrzeb i aspiracji tamtejszych narodów; stanowczo uważa, że przegląd EPS musi przede wszystkim uwzględnić kryteria odnoszące się do niezawisłości sądownictwa, poszanowania podstawowych wolności, pluralizmu i wolności prasy oraz zwalczania korupcji; apeluje o lepszą koordynację z innymi strategiami politycznymi Unii wobec tych krajów;

23. popiera pogląd, że Unia dla Śródziemnomorza musi dostosować się do nowej epoki i nowych okoliczności oraz musi dokonać refleksji nad niedawnymi wydarzeniami i podjąć w związku z nimi działania w celu wystąpienia z propozycjami dotyczącymi jak najlepszego propagowania demokracji i praw człowieka w swoich państwach członkowskich i w regionie, w tym w Libii, a także nad ewentualnymi reformami, aby wzmocnić własną rolę oraz zwiększyć jej spójność i skuteczność;

24. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącej Komisji/wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, rządów i parlamentom państw członkowskich, Radzie Bezpieczeństwa i Zgromadzeniu Ogólnemu ONZ, Radzie Praw Człowieka ONZ, Lidze Państw Arabskich, Unii Afrykańskiej, Unii dla Śródziemnomorza, rządów krajów sąsiadujących z Libią oraz Tymczasowej Przejściowej Radzie Narodowej.